

ת"פ 37089/03/13 - מדינת ישראל נגד צובחי חארון

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו
ת"פ 37089-03-13 מדינת ישראל נ' חארון

בפני בעניין:	כב' השופט ג'ורג' קרא סגן הנשיאה מדינת ישראל
המאשימה	ע"י ב"כ עו"ד כנרת מור נגד צובחי חארון
הנאשם	ע"י ב"כ עו"ד נעמנה

גזר דין

ההרשעה

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה (עבירה לפי סעיף 332(2) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977; (להלן: "החוק"), פריצה לרכב (עבירה לפי סעיף 413 סיפא לחוק), גניבה מרכב (עבירה לפי סעיף 413ד(א) לחוק), תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות (עבירה לפי סעיף 274(1) לחוק) והפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו (עבירה לפי סעיף 275 לחוק).

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן פרץ הנאשם רכב חונה ונטל ממנו תיק גב ובו מחשב נייד וטאבלט. מיד אחר כך נמלט הנאשם מן המקום בנסיעה ברכבו. בעקבות דיווח למשטרה על ההתפרצות לרכב, הבחין שוטר בנאשם במהלך נסיעתו, סימן לו וכרז לו לעצור. בתגובה, הגביר הנאשם את מהירות נסיעתו ופגע עם רכבו בצדה הימני הקדמי של הניידת והמשיך בנסיעה תוך חציית קו הפרדה רצוף ועקיפה מסוכנת של כלי רכב שנסעו בכביש.

השוטר דלק אחר הנאשם, תוך הפעלת סירנה וכריזה לנאשם לעצור את הרכב. הנאשם, במטרה להימלט, המשיך בנסיעה מהירה, עלה על אי תנועה וחצה רמזור באור אדום, משם פנה תוך נסיעה מסוכנת על המדרכה.

משהבחין הנאשם כי הכביש בכיוון נסיעתו פקוק, עלה על המדרכה ונסע עליה לכל אורכה במהירות מופרזת תוך סיכון ממשי של הולכי הרגל שצעדו עליה, ובהם ילדה, ואשר נאלצו לנוס מהדרך לבל יפגעו. כאשר הגיע הנאשם לצומת, ירד עם רכבו מהמדרכה וחצה את הצומת באור אדום, ביצע פנייה, עלה על אי תנועה ובהמשך איבד שליטה על רכבו והתנגש חזיתית בעמוד תאורה. השוטר הזעיק למקום אמבולנס והנאשם הוכנס אליו לאחר שנעצר. באמבולנס תקף הנאשם שוטר בכך שהניף את ידי ורגליו לעברו והפיל את המכשיר הנייד שהיה בידו על הרצפה, כך שנשבר. כמו כן אחז הנאשם בידו של השוטר, ניסה לנשוך אותה ולעקם אותה וכן בעט ברגלו של שוטר נוסף וכך שבר

את המכשיר הנייד שהיה בכיס מכנסיו. הנאשם חדל ממעשיו רק לאחר שהשוטרים איימו להשתמש נגדו באקדח הטייזר.

3. על פי הסדר הטיעון בין הצדדים, נמחק אישום נוסף מכתב האישום המקורי בו יוחסה לנאשם עבירה של הפרת הוראה חוקית. הסדר הטיעון כלל הסכמה על טווח הענישה, כך שהמאשימה עתרה להטלת עונש של 30 חודשי מאסר בפועל והסנגור, והיה חופשי לעתור לעונש כמיטב הבנתו.

תסקירי שירות המבחן

4. בשל גילו של הנאשם, צעיר כבן 20, הוגש, כמתחייב, תסקיר שירות המבחן ובו המלצה לענישה שיקומית ומוחשית בדרך של הטלת צו מבחן למשך שנה. לנוכח המלצה זו ומתוך רצון לעמוד על טיבו ומידת רצינותו של נתיב השיקום הנטען, הוריתי על עריכת תסקיר משלים בעניינו של הנאשם. בתסקיר המשלים, שהוגש בחלוף כחמישה חודשים, חזר שירות המבחן על המלצתו להימנע מהטלת עונש של מאסר בפועל על הנאשם.

בבסיס המלצת שירות המבחן עומדת התרשמותו כי הנאשם נטל אחריות למעשיו, הבין את חומרת התנהגותו ואת האסור שבה והביע חרטה. על רקע קורות חייו וסקירת המערך המשפחתי בו גדל כבכור מבין הבנים במשפחה ובה שמונה ילדים בהיעדר דמויות הוריות תומכות (בנסיבות המפורטות בתסקיר מיום 8.12.13) וכמי שתופס עצמו כאחראי לתמיכה הכלכלית במשפחה, מצא עצמו מעורב בפלילים לאחר שאיבד את מקום העבודה, בו עבד מאז הגיעו לגיל 14 ובו התקדם לשביעות רצונו המלאה של מעסיקו, משום שהתחבר לחברה שולית. כמו כן התרשם שירות המבחן הן מנזקקותו של הנאשם למסגרת מארגנת ותומכת שתאפשר לו לסייע למשפחתו, לשמש דמות סמכותית לאחיו ולתפקד באופן תקין והן מיכולתו להיעזר בשירות המבחן. בדרך זו ניתן יהיה לצמצם את הסיכון הקיים להישנות מעורבות בפלילים.

כפי שעולה מהתסקיר המשלים מיום 30.4.14, הנאשם, שהשתתף בקבוצה לעצורי בית ובקבוצה טיפולית לצעירים, הגיע למפגשים בקביעות, והחל לתפוס מקום דומיננטי בקבוצה הטיפולית, לבחון את בחירותיו ואת ההשלכות של קשריו השוליים על התנהלותו ודיווח על עצמו כי הוא שקול יותר במעשיו, ניתק קשרים שוליים וממוקד בעבודתו ובסיוע לפרנסת משפחתו. התרשמות שירות המבחן היא כי בעוד שהעבירות בהן הורשע בוצעו בתקופה בה היה חסר מסגרת תעסוקתית, הרי שעבודתו הנוכחית הכרוכה בשעות עבודה רבות בכל יום, במסירות ובאחריות, מחזקת אותו ומצמצמת את הסיכון במצבו.

על רקע כל אלו, שב שירות המבחן וחזר על המלצתו להטיל על הנאשם צו פיקוח למשך שנה, במהלכה ימשיך להשתתף בקבוצה הטיפולית ועל הימנעות ממאסר בפועל, על מנת שלא לקטוע את התהליך הטיפולי בו הוא נתון. אולם אם יסבור בית המשפט כי אין מנוס מהטלת עונש מאסר, הרי שיש לאפשר ריצויו בעבודות שירות.

ראיות לעונש

5. גיליון הרשעות קודמות בעבירות תעבורה ובו הרשעה קודמת משנת 2012 בעבירה של נהיגה שלא בכביש.

הרשעה (מיום 29.4.14) בעבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, שבוצעה ביולי 2012, כאשר סירב לחתום על דו"ח תנועה שניתן לו ולאחר שהובא לתחנת המשטרה, חטף את דו"ח התנועה, לקח את רשיון הנהיגה שלו משולחנו של קצין המשטרה והיכה בידו. בשל כך נדון הנאשם לשישה חודשי מאסר על תנאי ולקנס בסך 1,000 ש"ח.

טיעוני הצדדים לעונש

6. ב"כ המאשימה עמדה על חומרת מעשיו של הנאשם, בבצעו עבירות הפוגעות בשלמות גופו של אדם ובהעדר ציות להוראות המופקדים על אכיפת החוק.

בהפנותה לפסיקה טענה כי העונש הראוי בעבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה הוא ארבע שנות מאסר, דבר שלא השתנה גם לאחר תיקון 113 לחוק (ע"פ 2410/04 **מדינת ישראל נ' אבולקיען**, ע"פ 285/13 **מוסטפא נ' מדינת ישראל**).

בשונה מע"פ 4599/12 **אברג'ל נ' מדינת ישראל** (5.5.13) שם הפחית ביהמ"ש העליון מעונשו של מערער שהורשע על פי הודאתו בעבירות סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, התחזות, הפרעה לשוטר ונהיגה ללא רישיון, והעמידו על 3.5 שנות מאסר במקום 4 שנות מאסר (והפעלת עונש מאסר מותנה של 4 חודשים), לנוכח תסקיר שהציג את התהליך הטיפולי שעבר המערער. בעוד ששם היה המערער בן ה-37, בעל עבר פלילי, הרי שהנאשם צעיר ולעת ביצוע העבירה היה נעדר עבר פלילי. כך, שלנוכח הודאתו והחיסכון בזמן שיפוטי הכרוך בה, גם לאור מחיקת האישום השני שהיה כרוך בעדותה של סנגוריתו דאז, התהליך השיקומי שהוא נתון בו והבנתו את חומרת מעשיו, יש לגזור עליו עונש חמור פחות, על פי הרף העליון בהסדר הטיעון ולא להימנע משליחתו למאסר משיקולי שיקום, שכן את התהליך שהחל יוכל להמשיך בין כתלי בית הסוהר ואין המדובר בנסיבות יוצאות דופן המצדיקות חריגה כה משמעותית ממתחם העונש.

7. סנגורו של הנאשם פרס מכלול של שיקולים ונסיבות לתמיכה בעמדתו לקבלת המלצת שירות המבחן ולהימנעות מהטלת עונש של מאסר בפועל על הנאשם. ואלו הם:

גילו הצעיר של הנאשם; הודאתו בטרם החל שלב ההוכחות בתיק והחיסכון בזמן שיפוטי; חרטתו האמיתית והכנה של הנאשם; בהסדר הטיעון נמחק מכתב האישום המקורי אישום נוסף; בעת ביצוע העבירות הנאשם היה נעדר הרשעות קודמות; מעצרו של הנאשם, לראשונה בחייו, לתקופה משמעותית וקשה של 48 ימים, במהלכה עבר אירועי אלימות בבית המעצר; מעצר בית מוחלט במשך מספר חודשים; הקפדתו על שמירת תנאי השחרור במשך תשעה חודשים מאז שוחרר בתנאים מגבילים והעובדה כי לא נפתחו נגדו תיקים חדשים.

הסנגור עמד גם על נסיבותיו האישיות של הנאשם, איש צעיר, שנסיבות חייו קשות, אשר בא ממשפחה ברוכת ילדים מרקע סוציו אקונומי נמוך, כשאמו היא שמגדלת לבדה את הילדים, לאחר שאביו גורש מישראל. הנאשם נאלץ לעבוד מגיל 14 על מנת לסייע למשפחתו.

הסתבכותו התרחשה בפרק זמן קצוב שבה היה ללא מסגרת תעסוקתית ובשל חוסר המעש חבר לחברים שלא עבדו ומצבו התדרדר.

הסנגור גם הדגיש כי הנאשם שיתף פעולה באופן מלא עם שירות המבחן, והשתלב בקבוצה טיפולית בשירות המבחן כך שהמלצתו של שירות המבחן מבוססת על התרשמותו כי הנאשם הבין את חומרת מעשיו והביע חרטה ואלו נבעו מהעדר דמות הורית תומכת. כמו כן טען כי משקלו של השיקול השיקומי לא פחת לאחר תיקון 113 לחוק, בוודאי כאשר מדובר בצעירים.

לתמיכה בעמדתו הפנה לפסקי דין שונים, בהם הוטל עונש - או נדחה ערעור על קולת העונש - של שישה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. כך בת"פ (ת"א) 40321/07 **מדינת ישראל נ' ליטוין** (ניתן ביום 13.7.08) וכך בע"פ 5622/07 **מדינת ישראל נ' קרדונה** (ניתן ביום 24.9.07). כמו כן הפנה לפסקי דין בהם הוטלו עונשי מאסר בפועל של 9 חודשים, תוך שעמד על השוני בנסיבותיהם, כך שלהבדיל מהנאשם כאן דובר במי שהיו בעלי עבר תעבורתי מכביד (ע"פ 5177/10 **עז אלדין נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 13.2.11 וע"פ 10677/07 **אבו קוידר נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 24.2.08, בו העמיד ביהמ"ש את עונשו של המערער על 9 חודשי מאסר במקום 15 חודשים לנוכח נסיבות מיוחדות של שיהיו ופיצול הליכים במישור הפלילי והתעבורתי).

בנוסף, הפנה הסנגור לפסקי דין בהם הוטלה ענישה של 12 חודשי מאסר (ע"פ 10340/07 **מדינת ישראל נ' חובלשוילי**, ניתן ביום 6.2.08; ע"פ 8549/07 **הזמי נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 20.1.08); ת"פ (י-ם) 3051/07 **מדינת ישראל נ' מעאז**, ניתן ביום 7.6.07) ו- 15 חודשי מאסר בתוך מתחם עונשי שנע בין שנה לשלוש שנות מאסר (ע"פ 1108/13 **גביזון נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 12.6.13) וכן 16 חודשי מאסר (ע"פ 730/07 **חזן נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 30.4.07).

את דבריו חתם הסנגור בטענה כי אם יוטל על הנאשם עונש מאסר בפועל - לכל תקופה שהיא - ייהרס כליל ההליך השיקומי ואף תיגרם תוצאה הפוכה.

8. הנאשם עצמו, בדברו האחרון בטרם ייגזר דינו, הכיר בחומרת מעשיו והביע חרטה. הנאשם ציין כי הוא עובד מדי יום, לרבות סופי שבוע, מהבוקר עד שעות הערב, כי הוא משתתף בטיפול קבוצתי ופרטני, כי הוא נתון במעצר בית לילי וכי לפני כן היה נתון באיזוק אלקטרוני במשך חמישה חודשים.

דין והכרעה

9. אין חולק כי העבירות בהן הורשע הנאשם הן עבירות חמורות, כל אחת כשלעצמה, ובוודאי שעה שהן מצטרפות זו לזו. בייחוד נכון הדבר ביחס לעבירה של סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה ותקיפת שוטר בנסיבות מחמירות. הראשונה מבטאת ערך מוגן של שלום הציבור, קדושת חייו, שלמות גופו ובטחון המשתמשים בדרך, ובצידה עונש מירבי ממושך של עשרים שנות מאסר והשנייה, שלמות גופו של אדם, רכושו וכבודו יחד עם שמירה על נציגי שלטון החוק ועל יכולתם לבצע את תפקידם כנדרש, והעונש המירבי בגינה הוא חמש שנות מאסר.

הנאשם ביצע עבירות נוספות: פריצה לרכב וגניבה מרכב, שהיו הסיבה הראשונית למרדף אחר הנאשם ולהפרת

הוראת השוטר, ועבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו. בקביעת מתחם העונש ההולם ובגזירת העונש, ייבחנו כולן כאירוע אחד (סעיף 40ג(א) לחוק). כך הוא לאור התיאור העובדתי בכתב האישום וכך גם עולה מטיעוני הצדדים לעונש.

10. בתי המשפט התייחסו לא אחת לצורך בהטלת ענישה מחמירה כלפי מי שנוהגים נהיגה פרועה בשל רצונם להימלט משוטרים, תוך שהם מעמידים את השוטרים ואת יתר המשתמשים בדרך בסיכון ממשי לחייהם. דברי כב' השופט א' לוי בע"פ 7798/08 **מדינת ישראל נ' שביקוב** (22.1.09) ממחישים את הסכנה הגלומה בהתנהגות זו:

"נדמה כי אין צורך לחזור ולהזכיר את המצב הנורא השורר בדרכים, לו תורם מה שמוגדר כ"גורם האנושי" משקל מכריע. את מחירו של נגע התאונות משלמים, כמעט כעניין של יום יום, רבים בחייהם, ולרוב מדובר באנשים תמימים שלרוע מזלם נקלעו לדרכו של נהג עבריין או כזה שחטא בחוסר תשומת-לב רגעית. ואם בכך לא די, אנו עדים בשנים האחרונות לתופעה חמורה נוספת, ששוב אינה נחלתם של יחידים. נהגים שנדרשים על ידי שוטרים לעצור, אם לבדיקה שגרתית או כתוצאה מביצוע עבירת תעבורה, נמלטים בנסיעה מהירה, וכתוצאה מכך מתפתח מרדף בו מסכנים הרודפים, הנרדף ואזרחים תמימים את חייהם. נוכח מציאות קשה זו נדרש ובתי המשפט להרים את תרומתם לביעור תופעה זו, בה כרוכים לא רק סכנה לכלל, אלא גם זלזול מופגן ובוטה בחוק ובאלה השוקדים על אכיפתו. לפיכך, הנחה בית משפט זה את הערכאות הדיוניות להחמיר בעונשם של נהגים נמלטים..."

יחד עם זאת, אין במדיניות זו כדי ליתר את הצורך - והחובה - לבחון כל מקרה על בסיס נסיבותיו, כפי שעולה מהוראות סעיף 40 לחוק ביחס לבחינת חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו, וכפי שנקבע בע"פ 6099/12 **נסימי נ' מדינת ישראל** (18.11.12):

"אכן, המגמה הנוהגת בפסיקתו של בית משפט זה היא להחמיר עם עונשם של המבצעים עבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה [ראו: ע"פ 2100/06 מדינת ישראל נ' אבולקיען (טרם פורסם, 7.6.2006)]. אמנם נכון הוא שאין מדובר ברף ענישה "כובל" שאין לסטות הימנו כי אם בהתוויית מדיניות כללית. בפועל, כל מקרה נבחן על יסוד נסיבותיו הפרטניות [ראו והשוו: ע"פ 5622/07 מדינת ישראל נ' קרדונה (טרם פורסם, 24.9.2007), פסקה 8 לפסק דינה של השופטת ע' ארבל]."

11. במקרה דנן ביצע הנאשם את העבירה של סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה בנסיעה פרועה, במהלכה פגע ברכבו בניידת המשטרה, חצה צמתים באור אדום, נהג על המדרכה, חצה קו הפרדה רצוף, עקף עקיפה מסוכנת, עלה על אי תנועה. המרדף נעצר רק לאחר שהנאשם איבד שליטה על רכבו והתנגש בעמוד. בהמשך לאירוע, תקף הנאשם את השוטרים שעצרוהו. האירוע התרחש בשעת צהריים בפאתי העיר תל אביב. במעשיו אלו פגע הנאשם פגיעה ממשית בערכים המוגנים, כפי שפורטו לעיל, והנזק שצפוי היה להיגרם ממעשיו, חמור ומשמעותי גם הוא. יחד עם זאת, בפועל ולמרבה המזל, חרף הסכנה הגדולה שיצר במעשיו, לא נגרמה כל פגיעת גוף.

12. בע"פ 4894/13 **סלע נ' מדינת ישראל** (23.1.14) אישר ביהמ"ש העליון מתחם ענישה הנע בין 6 ל-

24 חודשי מאסר בפועל, בגין עבירות של סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, שיבוש מהלכי משפט ונהיגה בשכרות, ודחה את הערעור על חומרת העונש של 10 חודשי מאסר שנגזרו על המערער בגין עבירות אלו יחד עם שתי עבירות של החזקת סם לצריכה עצמית, בתיקי צירוף. באותו מקרה רכב המערער על אופנוע בשכרות ומשהתבקש לעצור על ידי השוטרים, האיץ נסיעתו ופרץ את המחסום באופן שחייב את השוטרים לזנק לשולי הכביש כדי להימנע מפגיעה. אמנם, לחובת המערער עמדה גם נהיגתו בשכרות - מה שאינו כך לגבי הנאשם כאן - אולם תיאור אופן נסיעתו מעלה תמונה חמורה פחות בהשוואה לתיאור העובדתי בעניינו, כאשר לחובתו של הנאשם כאן עומדת גם עבירה חמורה של תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות ועבירות נוספות.

13. בע"פ 1108/13 **גביזון נ' מדינת ישראל** (12.6.13) נדחה ערעור על חומרת עונש של 15 חודשי מאסר שהוטלו בגין עבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה ונהיגה ללא רישיון, תוך שנקבע כי אין העונש חורג ממדיניות הענישה הנוהגת והוא אף קל יחסית (שם, פסקה 8). התיאור העובדתי מלמד כי המערער נסע בנסיעה פרועה בעלת מאפיינים דומים לאלו של התנהגותו של הנאשם כאן (בריחה משוטרים תוך חצייה באור אדום, עלייה על אי תנועה, אילוץ רכבים אחרים לסטות ממסלולם) וכלל גם נהיגה בניגוד לכיוון התנועה ואף "גרירת" שוטר שרכן לתוך חלון הרכב, בנסיעה לאורך חצי מטר עד נפילתו ארצה של השוטר. עבירות אלו בוצעו בנתיבי איילון בסמוך לחצות. העונש נקבע ברף התחתון של מתחם ענישה הנע בין שנה לשלוש שנות מאסר (ת"פ (ת"א) 24113-10-11). מן הראוי לציין, כי בעניינו לא דובר במי שנהג ברכב ללא רישיון.

בע"פ 2789/13 **מדינת ישראל נ' חמדי** (4.8.13) התקבל ערעור המדינה על קולת העונש ועונשו של המשיב שהורשע בעבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה ובעבירה של הסעה שלא כדין, הועמד על 20 חודשי מאסר (במקום 13 חודשים) תוך שהודגש כי אין ערכאת הערעור ממצה את העונש. באותו מקרה נסע המשיב ברכבו בכביש 1, כשברכבו 25 שוהים בלתי חוקיים (ברכב בו ניתן להסיע כדין 12 נוסעים בלבד) וכשהתבקש על ידי שוטר לעצור את הרכב, המשיך בנסיעתו במהירות גבוהה מהמותר, תוך מעבר בין נתיבים ונסיעה על קו הפרדה הלבן, ניסה לפגוע בניידת המשטרה עד לירידתה לשולי הכביש. ביהמ"ש קבע, כי לאורך השנים יושמה מדיניות ענישה מחמירה - כפי שנקבע בע"פ 2410/04 אבולקיעאן, שם הושתו 4 שנות מאסר - "**בחריגים מסוימים לקולה ולחומרה**" וכי מכוח עקרון ההלימה ולנוכח נסיבות המקרה (מרדף קצר בכביש מרכזי, הדרך הראשית לירושלים, תוך סיכון ניידת המשטרה ונגיחה בה וסיכון 25 הנוסעים ברכב ומשתמשי הדרך - מתחם הענישה נע בין 15 ל-30 חודשי מאסר (שם, פסקאות י' ו-יג').

14. לנוכח עמדת הפסיקה לעיל ולנוכח העובדה כי נוסף על עבירת סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה הורשע הנאשם גם בביצוע עבירה של תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות ובעבירות נוספות (פריצה לרכב, גניבה מרכב, הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו) מתחם העונש ההולם בנסיבות האמורות כאן נע בין שנת מאסר לבין ארבע שנות מאסר.

15. הרף העליון במתחם העונש ההולם לעיל עולה על זה שנקבע בהסדר בין הצדדים, שכן המאשימה הגבילה את עתירתה לעונש בטווח עליון של 30 חודשי מאסר. בע"פ 9246/12 **חמאסה נ' מדינת ישראל**

(24.3.14) נקבע כי כך יש לנהוג:

"סוגיית היחס בין הסדרי טיעון למתחם הענישה לפי תיקון 113 מורכבת מבחינה עיונית ומעשית כאחת, שכן המחוקק לא נדרש אליה בתיקון 113, אך היא מונחת קבע לפתחם של בתי המשפט; והרי קביעת מתחם הענישה היא מצוות המחוקק בכל תיק, אך גם הסדרי טיעון הם חזון נפרץ במציאות השיפוטית. נדרשה לעניין זה לעת הזאת הפסיקה שהוזכרה מעלה (ע"פ 512/13 וע"פ 3856/13). בע"פ 512/13 ניתח השופט מלצר באורח מקיף את הסוגיה, ועמד על כך שאין למתוח קו של זהות בין הסדרי טיעון לבין מתחם הענישה, אלא יש לילך במתווה (שתואר מעלה) לפיו תחילה באה קביעת מתחם ענישה לפי תיקון 113 כנתינתו, אחר כך השוואתה לטווח בהסדר הטיעון, וככל שהטווח אושר - קביעת העונש גם בהתחשב בהסדר הטיעון (ראו א' גזל "העונש ההולם לא תמיד יהלום", עורך הדין אוקטובר 2013, 70, 72-73); גישה זו, כנאמר, תשרת גם את האינטרסים של השקיפות, הפומביות והבקרה (פסקה 19 לפסק הדין)".

(ראו גם 7777/12 בלקאר נ' מדינת ישראל, 25.3.14, פסקה 11).

16. בגזירת עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם יובאו נסיבות שאינן קשורות בעבירה (סעיף 40יא לחוק). בחינת נסיבות אלו כאמור בתסקירי שירות המבחן ובטיעוני הצדדים מעלה כי הנאשם, כיום צעיר כבן 20 ביצע את העבירות המיוחסות לו בגיל 19.5 לערך. על פי קורות חייו, הוא בעל עבר משפחתי מורכב, בעטיו יצא לעבודה כבר בגיל 14 על מנת לסייע לאמו בפרנסת שבעת אחיו, לנוכח גירושו של אביו מישראל. על פי התרשמות שירות המבחן עולה כי העבירה בוצעה בתקופה שבה לא היה קשור במסגרת תעסוקתית והיה חשוף לחברה שולית שהשפיעה עליו לרעה, בהעדר דמויות הוריות תומכות ומכוונות. בנסיבות אלו, ברי כי עונש של מאסר בפועל (ואף של עבודות שירות) יפגע במשפחתו של הנאשם, שהוא בכור הבנים בה ובנאשם עצמו, על כל הכרוך בחשיפה לחברה שולית בבית הסוהר, שהוא עתיד להיות בו מן הצעירים שבאסירים.

עוד יש לזקוף לזכות הנאשם את נטילת האחריות, כפי שבאה לידי ביטוי בהליך המשפטי כמו גם בהתרשמות שירות המבחן, בהבעת החרטה, בהירתמותו המוחלטת והמלאה לטיפול השיקומי, בניתוק קשרים שוליים, בחזרתו למעגל העבודה באופן אינטנסיבי, מסור ומועיל. בהודאתו במעשיו הביא לחיסכון בזמן שיפוטי. עוד תילקח בחשבון העובדה כי במסגרת הסדר הטיעון נמחק אישום נוסף שהיה כלול בכתב האישום המקורי.

לחובתו של הנאשם עומדת הרשעתו בעבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, אותה ביצע ביולי 2012, לפני ביצוע העבירות עליהן הוא נדון כעת (יודגש כי הנאשם הורשע בעבירה זו זה עתה, ביום 29.4.14, רק לאחר שהורשע בעבירות כאן), ועברו התעבורתי אינו משמעותי וכולל עבירה אחת בלבד של נהיגה שלא בכביש. מהתיאור בגזר הדין בעניין זה עולה התנהגותו האימפולסיבית והאלימה ואי קבלת מרות אנשי איפת החוק. יחד עם זאת, יש לקחת בחשבון כי את התהליך השיקומי המתואר בתסקירי שירות המבחן, המטרה לרכוש כלים להתמודדות, עבר הנאשם רק לאחר מכן וכי מאז התיק הנוכחי לא נפתחו נגדו תיקים חדשים.

נסיבות נוספות הן כי במסגרת תיק זה נעצר הנאשם לראשונה בחייו, לתקופה משמעותית של 48 ימים, במהלכה עבר אירועי אלימות בבית המעצר ולאחר מכן שהה במעצר בית מוחלט במשך מספר חודשים והקפיד על שמירת תנאי השחרור במשך תשעה חודשים מאז שוחרר בתנאים מגבילים.

עמוד 7

17. נסיבות אלו הן, כאמור, נסיבות שנשקלות לשם קביעת העונש בתוך המתחם. אולם, בהינתן תסקירי שירות המבחן והמלצתו הנחרצת והמנומקת בדבר התקדמותו של הנאשם בהליך, גילו של הנאשם בעת ביצוע העבירות ונסיבות חייו וסיכויי השיקום הממשיים, מצאתי כי יש לחרוג ממתחם העונש ההולם ולגזור את עונשו של הנאשם תוך העדפת שיקולי השיקום.

בע"פ 8163/13 פלוני נ' מדינת ישראל (27.3.14) נקבע:

"אכן, שיקולי שיקום הם שיקולים חשובים שעל בית המשפט להתחשב בהם עובר לגזירת דינו של הנאשם (יוער כי גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין ההתחשבות בשיקולים אלה נתונה לשיקול דעתו של בית המשפט, בפרט כך בבוא בית המשפט לגזור את דינו של נאשם המצוי על סף קטינות). לעיתים, במקרים יוצאים מן הכלל, מוצדק אף להעניק את הבכורה לשיקולי שיקומו של הנאשם ולהעדיף על פני שיקולים אחרים, תוך חריגה לקולא ממתחם הענישה ההולם את העבירה בנסיבותיה. כך הוא בעיקר כאשר בית המשפט משתכנע כי הנאשם השתקם ושינה את דרכיו, או כי קיים סיכוי ממשי לשיקומו (ראו: סעיף 40ד לחוק העונשין, וכן: רע"פ 262/14 נאשף נ' מדינת ישראל (22.1.2014) והאסמכתאות הנזכרות שם בפיסקה 10)."

באותו עניין נדחה ערעור על חומרת העונש של צעיר בן 21 שנדון ל-20 חודשי מאסר בגין עבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה בעת שרכב על קטנוע, לא שעה להוראת שוטר לעצור ונמלט בנהיגה במהירות גבוהה תוך חציית צומת באור אדום ונסיעה בכיוון המנוגד לכיוון התנועה, ובעבירות נוספות של שימוש ברכב ללא רשות, נהיגה ללא רשיון נהיגה ונהיגה ללא פוליסת ביטוח בת תוקף. אולם בניגוד לנאשם כאן, עמדו לחובת המערער הרשעות בעבירות של סיכון אדם בנתיב תחבורה (זריקת אבן על רכב נוסע), הפרעה לשוטר במילוי תפקידו ועבירות סמים בגין ריצה עונש מאסר של 16 חודשים). כמו כן, ערעורו נדחה לאחר שבית המשפט דחה מכל וכל את טענת המערער בדבר שיקומו המוצלח וקבע כי לא רק שהמערער לא השתקם, כפי שטען, אלא אף חזר לסורו ומעל באמון שניתן בו משבתקופת עיכוב ביצוע העונש עד לשמיעת ערעורו הוגש נגדו כתב אישום בגין התפרצות ואף עומדים נגדו שלושה תיקי חקירה פתוחים, והוא לא השתלב במסגרת טיפולית ומטבע הדברים, בנסיבות אלה, נמנע שירות המבחן מליתן המלצה שיקומית בעניינו.

18. עניינו של הנאשם כאן שונה בתכלית, כפי שפורט לעיל, ואף המאשימה אינה כופרת בתהליך השיקומי החיובי שעבר, אלא שהיא עומדת על כך כי ניתן יהיה להמשיך בו גם בין כתלי בית הסוהר.

בהקשר זה נקבע ברע"פ 262/14 נאשף נ' מדינת ישראל (22.1.14) כי:

"בית המשפט יטה לבכר את שיקולי שיקומו של הנאשם על פני שיקולים אחרים כאשר הוא משתכנע כי הנאשם השתקם ושינה את דרכיו, או כי קיים סיכוי ממשי לשיקומו, וכך הוא "במקום שבו נראה כעקבי הליך השיקום שבו מצוי המבקש-המערער" (ראו: רע"פ 8665/12 ברהנה נ' מדינת ישראל (2.5.2013))- ואילו השמתו של הנידון מאחורי סורג ובריח עלולה לאיין את ההליך השיקומי, או לפגוע בו באופן ניכר." (ההדגשה אינה במקור - ג'.ק.).

לנוכח האמור בתסקירי שירות המבחן, שליווה את המערער לאורך תקופה משמעותית במהלכה השתתף באופן עקבי ואקטיבי בטיפול קבוצתי ופרטני כאחד, שוכנעתי כי הנאשם שינה את דרכו וכי קיים סיכוי ממשי לשיקומו. בנסיבות אלה, ולנוכח גילו הצעיר של הנאשם, השמתו בין כתלי בית הסוהר, עלולה להסיטו מן הדרך השיקומית, שכן ההתמודדות הצפויה לו שם, כמי שזהו לו מאסרו הראשון ובייחוד לאור גילו הצעיר, שונה באופן מהותי מזו לה הוא נדרש במסגרת שירות המבחן ועלולה להסיטו מדרך השיקום. התרשמות זו התחזקה לנוכח דברי הסגור אודות היותו נתון לאלימות במהלך מעצרו.

19. גילו של הנאשם מהווה שיקול חשוב בחריגה ממתחם העונש בשל שיקולי שיקום. אף כי הנאשם לא היה על סף קטינות בעת ביצוע העבירה, שכן גילו אז עמד על 19.5 שנים, הרי שהוא - גם אז וגם כיום, כשהוא כבן 20.5 - "בגיר צעיר", נסיבה שיש בה כשלעצמה כדי "**להעניק משקל נכבד לפוטנציאל השיקומי כעולה מתסקיר שירות המבחן (ראו ע"פ 7781/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 48-58 (25.6.2013))**". דברים אלו שנאמרו בע"פ 58321/13 רובין נ' מדינת ישראל (8.4.14) כנימוק להקלה בעונשו של צעיר כבן 21 שהורשע בעבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו והפקרה אחרי פגיעה כך שירצה עונש של 36 חודשי מאסר במקום 42 חודשי מאסר, יפים גם בעניינו של הנאשם כאן כנימוק להימנעות משליחתו למאסר בפועל.

יחד עם זאת, לנוכח חומרת העבירות בהן הורשע הנאשם, לא מצאתי לנכון להסתפק בצו מבחן בלבד, אלא להטיל על הנאשם עונש שניתן יהיה לרצותו בעבודות שירות.

20. מן הראוי לציין גם כי החריגה לקולה ממתחם העונש, עדיין מצויה בטווח הסדר הטיעון, שכן הוסכם כי הסגור חופשי לטעון כהבנתו, דהיינו לא נקבע רף תחתון להסדר.

21. לאור האמור לעיל אני דן את הנאשם לעונשים הבאים:

א. שישה חודשי מאסר שניתן יהיה לרצותם בעבודות שירות, בכפוף להמלצתו של המפקח על עבודות השירות. מתוך תקופה זו לא תנוכה תקופת מעצרו של הנאשם בין הימים 13.3.13 - 29.4.13.

ב. הנאשם יועמד תחת פיקוח שירות המבחן למשך שנה אחת.

ג. 12 חודשי מאסר על תנאי והתנאי הוא כי במשך שלוש שנים מהיום לא יעבור הנאשם עבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה.

ד. 6 חודשי מאסר על תנאי והתנאי הוא כי במשך שלוש שנים מהיום לא יעבור הנאשם עבירה מהעבירות בהן הורשע (למעט עבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה).

ה. פסילה מלקבל או להחזיק רשיון נהיגה במשך 3 שנים מהיום.

ניתנה והודעה היום י"א אייר תשע"ד, 11/05/2014 במעמד הנוכחים.

ג'ורג' קרא, סגן נשיאה